

**EKONOMSKA POLITIKA
SDP-A BIH
ZA OPĆE IZBORE 2010. GODINE**

Socijaldemokratska partija Bosne i Hercegovine smatra, da postojeća vlast nije u stanju voditi ekonomiju zemlje ka napretku i boljem životu građana. Osnovni razlozi ovakvog stanja su etničke i druge podjele, nacionalizam u funkciji prikriivanja kriminala i korupcije, zloupotreba ustavno-pravnog ustroja zemlje, nepostojanje strategije razvoja, neznanje, i zbog stalnih opstrukcija, nemogućnost izgradnje institucionalnog okvira na nivou zemlje za regulisanje ekonomskog sistema.

SDP BiH cijeni da kriza u BiH (uzrokovana ratnim razaranja, tehnološkim i zaostajanjem u stjecanju novih znanja, odsustvom strategije i industrijskih politika, deregulacijom, nejedinstvenim tržištem, promašenim konceptom i kriminalizacijom privatizacije, nepostojanjem političke volje i presporom izgradnjom institucija države u području ekonomskog sistema, inferiornosti naše ekonomije, korupcijom i organizovanim kriminalom i dr.), predugo traje.

Situacija u zemlji dramatično je pogoršana uticajem svjetske ekonomske krize u 2008. i posebno u 2009. godini.

Zemlja je u recesiji.

Elementarna je patriotska obaveza SDP-a BiH da, zajedno sa svim ostalim progresivnim snagama u zemlji, poduzme sve da se zaustave negativni trendovi u ekonomiji i produbljanje krize, te obezbijede realne pretpostavke za rast i razvoj.

I GDJE NAS JE DOVELA POSTOJEĆA VLAST

Na kraju 2008. godine ostvareni nominalni BDP BiH iznosio je 24.552 milijarde KM i realno je veći u odnosu na prethodnu godinu za 5,8%. BDP po glavi stanovnika iznosio je 6.435 KM, što, mjereno u standardu kupovne moći, predstavlja svega 30% prosjeka 27 zemalja EU.

Industrijska proizvodnja rasla je po stopi od 10,2%, ali je zato prerađivačka industrija, koja čini pretežni dio industrijske proizvodnje, ostvarila rezultate ispod nivoa prošlogodišnjih.

Ostvareni izvoz u 2008. godini iznosio je 6.7 milijardi KM, a uvoz 16,2 milijarde KM i rastao je brže od rasta izvoza za 4,1 indeksnih poena.

Trgovinski deficit ostvaren je u iznosu od čak 9,5 milijardi KM, i porastao je za 20,2% u odnosu na prethodnu godinu.

Prosječan broj zaposlenih u BiH, u 2008. godini, iznosio je 702,3 hiljade, a nezaposlenih 493,3 hiljade lica. Stopa nezaposlenosti iznosila je 41% i najveća je u odnosu na zemlje iz okruženja (osim Makedonije). Prosječan broj penzionera u zemlji, u 2008. godini, bio je 540,7 hiljada.

Ukupno prikupljeni prihodi, po osnovu poreza (direktni i indirektni) i doprinosa, iznosili su u 2008. godini, oko 10 milijardi KM.

Učešće javne potrošnje u BDP iznosilo je, neizrđivih, 44%, dok je vanjski dug od 4,19 milijardi KM učestvovao u BDP sa oko 17%.

Nažalost, „vlastita kriza“ je u 2009. godini produbljena djelovanjem svjetske finansijske, a potom ekonomske krize. Procjena efekata krize na BiH ekonomiju je izostala, kao i efikasne mjere za suzbijanje krize i nužne reforme, prije svega, zbog nedostatka političke volje i neizgrađenosti institucija, ali i zbog neznanja i kriminalizirane vlasti

Takav odnos vlasti uzrokovao je, u prvih devet mjeseci 2009. godine, pad industrijske proizvodnje u odnosu na uporedni period, za oko 4%, pad prometa u maloprodaji za 10%, smanjenje broja zaposlenih i povećanje broja nezaposlenih i gubitak oko 45.000 radnih mjesta, smanjenje robne razmjene sa inozemstvom za 24,7% (pri čemu je izvoz manji za 21,4%, a akumulirani deficit, u robnoj razmjeni

sa inozemstvom od 2000. do 2009. godine, premašio je 63,5 milijardi KM - samo u zadnje dvije godine preko 16,3 milijardi), pad prihoda od indirektnih poreza za oko 10,6%, smanjenje depozita za 7,58%, smanjenje plasmana privredi i stanovništvu, povećanje vanjskog duga za 16% i dr. Konačno, procjena je da će ovakva kretanja uzrokovati pad BDP za oko 3%.

Tražnja opada, smanjuju se investicije, a štrajkovi su svakodnevna pojava. Građani ubrzano siromaše, a vlast usmjerava snagu na općenite i neefikasne mjere koje ne ublažavaju probleme, a kamoli da zaustavljaju negativne tendencije.

Naše vlade, ustvari, nemaju nikakve, a kamoli konzistentne ekonomske politike, čime je Zemlja dovedena u stanje kada se, u osnovi nepovoljan aranžman sa MMF, čini kao jedini spas.

Ne treba, međutim, sumnjati da su uslovi tog aranžmana veoma teški i da će njihovo provođenje, ukoliko uopće bude i moguće, biti dramatično sa trajnim posljedicama na socijalni i ekonomski sektor čak i u ideološkom smislu. Pogotovo zbog činjenice da se na ovaj način zemlja zadužuje, prije svega radi izmirenja obaveza prema stranim kreditorima, a da rješavanje unutarnje krize i problema likvidnosti budžeta ostaje zadatak domaćih vlasti.

Postavlja se pitanje za koga vlade u BiH u stvari rade? Pošto se uglavnom bave spašavanjem budžeta, odnosno održavanjem dostignutog nivoa ili čak povećanjem vlastite i potrošnje administracije, a ne rješavanjem problema stanovništva i realnog sektora ekonomije.

Zbog toga je, posebno u ovom vremenu, „ *neposlušnost prema vlasti jedan od najprirodnijih i najzdravijih činova*“

II ŠTA ĆE URADITI SDP BIH

Socijaldemokratska partija Bosne i Hercegovine ne može puno uraditi ukoliko joj građani ne daju povjerenje na izborima i ne omoguće da u njihovo ime vodi Bosnu i Hercegovinu ka prosperitetu i boljem životu svih njenih građana.

Zato pozivamo građane naše zemlje da svoj glas daju SDP-u jer time ustvari glasaju za zajednički život i veći standard, a ne za podjele i siromaštvo, za razvoj i stvaranje, a ne za korupciju, za privredni rast i razvoj, a ne za krizu i stalnu neizvjesnost i strah, za rast zaposlenosti, a ne za gubitak radnih mjesta, za prava radnika u skladu sa radnim zakonodavstvom i međunarodnim standardima, a ne za robovlasničke odnose, za manje poreze građana i privrednih društava i jednakost pred zakonom, a ne za stalno povećanje poreskog opterećenja i podjele na one koji moraju platiti porez i na povlaštene pojedince i kompanije koje nemaju nikakvih posljedica kad izbjegavaju ili utaje porez jer su „miljenici“ vlasti, za pristup sredstvima za razvoj pod istim uslovima za sve, a ne samo za one koje vlast „preporučí“, za racionalnu javnu potrošnju i stabilne van budžetske fondove, a ne za rasipništvo i bezobrazne privilegije vlasti i činovnika.

Glasajući za Socijaldemokratsku Partiju vi ustvari glasate protiv nosioca podjela i nepravde, korupcije i neznanja i kreatora „pljačkaškog tranzicijskog kapitalizma“ i „kreativnog razaranja“ oličenog u neokonzervativnim etničkim strankama koje i ne mogu funkcionirati na principima zajedništva i pravde, stvaralaštva i razvoja, jer su ogrezli u kriminalu, korupciji i podjelama.

III NAŠA EKONOMSKA POLITIKA

za zajednički život i veći standard, a ne za podjele i siromaštvo

Desničarske političke partije, koje su u postsocijalističkom periodu, uglavnom, bile na vlasti vođene prevashodno etničkim, grupnim i pojedinačnim interesima, potiskujući time opšte interese društva u drugi plan ili često i ne razmišljajući o njima, dovele su društvo, stalnom proizvodnjom straha i podjelama, u stanje apatije i moralnog kraha, a korupcija i kriminal su postali dominantno ponašanje vlasti i njihovih interesnih grupa.

Za Socijaldemokratsku partiju Bosne i Hercegovine, koncept ekonomskog razvoja koji provode desničari (nacionalne stranke i njihovi partneri) je neprihvatljiv iz razloga što je dugoročno neodrživ, a kratkoročno proizvodi stanje stalne nestabilnosti i neizvjesnosti.

Ekonomski sistem, zasnovan na odsustvu znanja, vizije, nekonzistentnih politika, nekontrolisanoj deregulaciji, totalnoj i uglavnom, krimilanziranoj privatizaciji (čak i javnih dobara), „ad hoc“ socijalnoj, zdravstvenoj i penzionoj politici, izvjesno je vodi društvo u sve veće raslojavanje. Rezultat takvog vođenja ekonomije je neopravdano, na kriminalu zasnovano, bogaćenje nacionalnih oligarhija, uz istovremeno sve veći broj nezaposlenih, siromašnih, nepismenih građana koji nemaju osnovnu zdravstvenu zaštitu, penzionera što sve teže žive, nemogućnosti stjecanja potrebnih znanja, nepravično raspoređenih socijalnih davanja, besperspektivnosti mladih.

U procesu globalizacije tržišta i nužnosti uključivanja u te procese, ovakvom ekonomskom politikom (bez politike), postojeće vlasti, motivirane prvenstveno pojedinačnim i grupnim interesima, vode zemlju u stanje stalne nestabilnosti, depresije i mogućeg kolapsa ekonomije, odnosno uništavanja svih pretpostavki za razvoj demokratskog društva.

To se mora zaustaviti.

Neophodno je prestati, nekritički slijediti doktrine ekonomskog razvoja, temeljene na nereguliranom kapitalizmu, koje umiru, a koje, izvjesno je, odgovaraju korumpiranoj vlasti.

Imperativ je i obaveza SDP BiH izgradnja novog modela razvoja radi spašavanja ekonomije zemlje. Uostalom, to čine i one zemlje koje su ovaj model kapitalizma kreirale.

Naša dodatna obaveza je i u činjenici da nas je nekritička primjena ovog modela, između ostalog, praktično zaustavila u razvoju, posebno konkurentne proizvodnje, temeljene na novim tehnologijama i novim znanjima.

SDP BiH će zbog toga, kad dođe na vlast, graditi model ekonomskog razvoja temeljen na nužnim reformama, napuštanjem modela tzv. tranzicijskog pljačkaškog kapitalizma („kazino kapitalizma“) i izgradnjom *socijalne države, tržišne ekonomije, sa značajnim strateškim privrednim subjektima u većinskom državnom vlasništvu* (infrastrukturalna privredna društva- energetika, komunikacije, namjenska industrija, javna komunalna privredna društva i korištenje javnih dobara) *i potrebnim nivoom reguliranja tržišta u uslovima miješane ekonomije.*

Način nastanka svjetske finansijske, a potom ekonomske krize, te njen različit uticaj na ekonomije pojedinih zemalja, još jednom nas je uvjerio da je nužno razvijati upravo ovakav model ekonomskog razvoja.

Istovremeno, obezbijedićemo efikasniji i brži put ka članstvu u Evropskoj uniji dostizanjem potrebnih standarda i provođenjem sektorskih reformi temeljenih na prethodnom modelu, radi sigurnijeg i boljeg života naših građana. .

Realizacijom novog modela ekonomskog razvoja cilj nam je izgraditi konkurentnu i produktivnu ekonomiju i ostvariti slijedeće strateške ekonomske ciljeve:

- Dinamičan održiv i izvozom vođeni ekonomski rast i stalno povećanje BDP-a
- Zaustavljanje gubitka radnih mjesta i kontinuirani rast zaposlenosti
- Podizanje nivoa investicija, uz osiguranje balansa javnih i privatnih, te domaćih i stranih investicija
- Stabilnost i održivost javne potrošnje, eliminaciju budžetskih deficita i rast javne potrošnje u području javnih investicija i podrške razvoju, te efikasno upravljanje javnim dugom
- Ekonomske reforme koje će osigurati integraciju tržišta BiH u tržište EU, kao preduvjeta za članstvo u Uniji, te podizanje kreditnog rejtinga i atraktivnosti BiH za investicije kojima se povećava zaposlenost i obezbjeđuje rast životnog standarda
- Povećanje potrošnje i poslovnog optimizma, te postizanje višeg nivoa kvaliteta i dostupnosti javnih usluga za građane u oblasti socijalnog, penzijskog, sektora zdravstva i obrazovanja, te javne administracije

- Povećanje konkurentnosti i produktivnosti javnog sektora na korporativnom i institucionalnom nivou i razvoj kreativnog i društveno odgovornog poduzetništva kao pokretača ekonomskog rasta i razvoja

SDP BiH će utvrđene ciljeve realizirati slijedećim aktivnim ekonomskim politikama i instrumentima tih politika:

- 1. Privredne politike**
- 2. Monetarno-kreditne politike**
- 3. Finansijske politike**
- 4. Fiskalne politike**
- 5. Izgradnje institucija za regulaciju i razvoj tržišta**

1. PRIVREDNA POLITIKA

za rast zaposlenosti, a ne za gubitak radnih mjesta

Država Bosna i Hercegovina, zbog neprimjerenog Ustavno-pravnog ustroja, nema nikakve izvorne nadležnosti (osim dijelom u vanjskoj trgovini) u oblasti privrednog sistema.

Činjenica da su entiteti u nekim segmentima ovu oblast različito regulisali (kao i neke druge oblasti ekonomskog sistema), jasno ukazuje na to da je i ovako malo tržište nejedinstveno.

Pored toga, u okviru Federacije Bosne i Hercegovine neprivatiziranim privrednim društvima upravljaju i proces privatizacije vode, različiti nivoi vlasti (Federacija i kantoni), što takođe uzrokuje nejedinstvo ekonomske politike koja često ima i etničke karakteristike, čime se malo BiH tržište dalje segmentira i umanjuje konkurentnost naše privrede.

Sve to i niz drugih činilaca, posebno odsustvo sistema unapređenja mikroekonomije u većini kompanija, značajno utiče na zaostajanje naše privrede za konkurentskim privredama.

Očigledno je, dakle, da postojeća vlast ne vodi računa o, za privredu pa time i društvo u cjelini, važnim stvarima, onim koje utiču na životni standard većine ljudi, produktivnosti, raspodjeli dohotka i zaposlenosti. „Ako ove stvari zadovoljavaju, ne

može mnogo toga počti po zlu, a kako sa njima nije dobro, ni druge stvari ne mogu biti kako treba.“

Očigledno je da ni po jednom od ovih važnih pitanja naša privreda ne funkcioniše dobro što, prirodno, uzrokuje loše opšte stanje.

Socijaldemokratska partija Bosne i Hercegovine je odlučna da ovo stanje promijeni, provođenjem slijedećih mjera u ovoj oblasti:

1.1 IZVOZ I UVOZ

1.1.1 HITNO ĆEMO URADITI STRATEGIJU EKONOMSKOG RAZVOJA BOSNE I HERCEGOVINE I NA TEMELJU TE STRATEGIJE SAĀINITI INDUSTRIJSKE POLITIKE.

U izradi ovih dokumenata polazićemo od prethodno definiranih komparativnih prednosti i nužnosti postepenog uključivanja u proces globalizacije tržišta, vodeći pri tome računa o regionalnom razvoju, strukturi privrede i strategijom definiranim ciljevima ekonomskog razvoja

U izradi ovih dokumenata nužno je angažovati naučno-stručne potencijale kojima raspolažemo. Ovi dokumenti jesu osnovni preduvjet za vođenje konzistentne ekonomske politike na duži rok.

1.1.2 USTANOVIĆEMO I RAZVITI SISTEM POTICAJA IZVOZNICIMA, POSEBNO PROIZVODA VIŠE FAZE PRERADE KROZ POVOLJNIJE KREDITE, USPOSTAVU GARANCIJSKOG FONDA, SUBVENCIONIRANJE TROŠKOVA CERTIFIKACIJE, SMANJENJE TAKSI I SKRAĆIVANJE ADMINISTRATIVNIH PROCEDURA.

1.1.3 OLAKŠAĆEMO IZVOZ ELIMINIRANJEM BARIJERA I JAČATI NADZOR NAD UVOZOM, POSEBNO KVALITETOM UVEZENIH PROIZVODA, KROZ DONOŠENJE PROPISA I USPOSTAVU INSTITUCIJA U SKLADU SA MEĐUNARODNIM TRGOVINSKIM SPORAZUMIMA.

Bosna i Hercegovina ima veoma mali broj proizvoda koje izvozi, a većina izvoza su sirovine i proizvodi niže faze prerade. Samo oko jedne trećine izvoza čine proizvodi višeg stepena prerade.

Postojeća vlast, prije svih Vijeće ministara i Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa, nisu činili ništa, odnosno nisu činili dovoljno, u pripremi i uspostavljanju institucija, te poduzimanju drugih mjera u primjeni, regionalnih trgovinskih sporazuma, sporazuma (CEFTA) i privremenog Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju.

Nerad naših vlasti u ovom području rezultirao je činjenicom da je Bosna i Hercegovina, praktično, postala samo prostor za plasman roba iz uvoza, naročito roba iz susjednih zemalja, umjesto organizovanog i u potrebnoj mjeri regulisanog tržišta suverene zemlje.

Sa druge strane našim izvoznicima se, u zemljama potpisnicama Sporazuma o slobodnoj trgovini (posebno u susjednim zemljama), suprotno ovom sporazumu, nameću razne vancarinske, često nepremostive barijere, čime se vrši diskriminacija naših roba, a da naša vlast, u pravilu, ne reaguje efikasno i na načine dozvoljene pomenutim sporazumom.

Pasivnost i nerad naše vlasti rezultirao je činjenicom da još uvijek nemamo donesene propise koji regulišu standarde kvaliteta (posebno hrane i pića), ni institucije ovlaštene za kontrolu kvaliteta (referentni laboratoriji), institucije za standardizaciju i certificiranje, niti imamo potpisane ugovore o međusobnom priznavanju certifikata. Granični prelazi su neorganizovani i tehnički i kadrovski neosposobljeni za potreban obim kontrole, posebno određenih roba. Bosna i Hercegovina je jedina zemlja u Evropi koja nema u redovnoj upotrebi ocjenjivanje usklađenosti domaćih i uvezenih proizvoda sa zakonski obavezujućim tehničkim zahtjevima, prije nego ovi proizvodi budu pušteni na tržište. Ta činjenica ostavlja mogućnosti susjednim i drugim zemljama da provode diskriminaciju naših izvoznika.

Sve zajedno, najvećim dijelom i jeste uzrokovalo neizdrživo visok trgovinski deficit u robnoj razmjeni sa inostranstvom, u 2008. godini od oko 9,5 milijardi KM i što je posebno zabrinjavajuće u tome je, oko 1,5 milijardi KM deficita u oblasti hrane i pića. Akumulirani deficit u periodu 2000.-2009. godina, premašio je 63,5 milijardi KM, a samo u zadnje dvije godine preko 16,3 milijarde KM, dok je robna razmjena sa inozemstvom, u 2009 godini, manja za oko 24,7%.

Obzirom da u EU mogu izvoziti samo kompanije koje samostalno prođu veoma duge, komplikovane i skupe procedure ocjene usklađenosti proizvoda, SDP BiH će, u skladu sa potrebama naše privrede i potrebe uključivanja u tržište EU, uspostaviti i u punom kapacitetu razviti međunarodno prihvatljivu regulativu, organe, tijela i tehničku infrastrukturu za ocjenu usklađenosti i time olakšati izvoz našim kompanijama.

1.2 POLJOPRIVREDA I RURALNI RAZVOJ

1.2.1 RAZVIĆEMO SISTEM POTICAJA POLJOPRIVREDNE PROIZVODNJE I RURALNOG RAZVOJA, DONIJETI ZEMLJIŠNU POLITIKU I POSTEPENO POVEĆAVATI DIREKTNE FINANSIJSKE POTICAJE, TE INSTITUCIONALNO, STRATEŠKI I PROGRAMSKI STVORITI PREDUVJETE ZA BRŽI RAZVOJ TURIZMA.

Za ekonomiju svake zemlje, pa i naše, od presudnog je značaja organizovanost i stepen razvoja poljoprivredne proizvodnje.

SDP BiH cijeni da je ova oblast u Bosni i Hercegovini neopravdano zapostavljena što ima i može imati veoma krupne, negativne posljedice po ukupan razvoj zemlje. Ovo pogotovo što sve relevantne prognoze govore da se u svijetu zaoštravaju problemi sa obezbjeđivanjem hrane.

Poljoprivredna proizvodnja je strateški neosmišljena, institucionalno neuređena, neorganizovana, zemljišna politika ne postoji i prema ovom resursu odnos je krajnje neodgovoran, sistem poticaja ovoj proizvodnji se svodi samo na izravne, nedovoljne i neredovne finansijske poticaje.

Takav odnos vlasti spram ove grane rezultirao je činjenicom da smo u 2008. godini, samo u grupi prehrambenih proizvoda, ostvarili deficit u razmjeni sa inozemstvom u iznosu od oko 1,2 milijarde KM, što je za 8,6% više nego prethodne godine, što predstavlja oko 12,5% ukupno ostvarenog deficita. Negativne tendencije nastavljene su i u 2009. godini. Istovremeno BiH, raznim oblicima destrukcije, izgradnjom i na druge načine, godišnje ostaje bez oko 3.000 ha zemljišta.

Socijaldemokratska partija će, radi pozicioniranja ove grane na mjesto koje joj u ekonomiji zemlje objektivno pripada, između ostalog, ovu oblast strateški osmisлити, institucionalno regulirati i razviti sistem poticaja ovoj grani, počev od poticaja izvoza, posebno kreirane kamatne i kreditne politike (prije svega kroz Razvojnu banku), stimulisanje racionalne upotrebe zemljišta, sistema otkupa i otkupnih cijena, povezivanja sa prerađivačkom industrijom, do izravnih novčanih poticaja iz budžeta na svim nivoima.

Uvjereni smo da se samo na ovaj način može obezbijediti povećanje poljoprivredne proizvodnje, racionalnije korištenje zemljišta i ruralni razvoj, te na taj način značajno smanjiti deficit u robnoj razmjeni prehrambenih proizvoda, ali i povećati zaposlenost.

1.3 PODUZETNIŠTVO

1.3.1 U CILJU RAZVOJA MALOG I SREDNJEG PODUZETNIŠVA URADIĆEMO I REALIZIRATI PROGRAM POSLOVNE INFRASTRUKTURE (POSLOVNE I INDUSTRIJSKE ZONE, TEHNOLOŠKI PARKOVI, POSLOVNI INKUBATORI) I POTICAJA ZA RAZVOJ KLASTERA

U politiku razvoja Bosne i Hercegovine nužno je integrisati i politiku klastera, odnosno razvoja poslovnih i industrijskih zona, naučno tehnoloških parkova i poslovnih inkubatora, kao svojevrsnog generatora razvoja malog i srednjeg poduzetništva.

I pored toga što su u području klastera u zemlji, u proteklom periodu, stečena određena znanja, izvjesno je da ona još uvijek nisu na potrebnom nivou, posebno u privrednim društvima koja bi trebala pokretati inicijative za osnivanje klastera.

Zbog toga smatramo da bi strateško djelovanje i koordinacija u ovoj oblasti na nivou države bila od izuzetne važnosti.

Socijaldemokratska partija će, radi povećanja konkurentnosti naše privrede, normativno urediti oblast klastera i poslovne infrastrukture (poslovne i industrijske zone, naučno-tehnološki parkovi, poslovni inkubatori i sl) i program razvoja koji će obuhvatiti, između ostalog, koncentraciju (regionalnu) industrijskih sektora, identifikaciju privrednih društava, nosioca poticaja za razvoj klastera, optimalne lokacije za tehnološke parkove i centre u oblasti poljoprivredno-prehrambenih tehnologija, informisanje, edukaciju i dr.

1.3.2 KREIRAĆEMO PRAVNI OKVIR, POSLOVNI AMBIJENT I INSTITUCIJE ZA EFIKASNJE I JEDNOSTAVNIJE ODVIJANJE EKONOMSKIH AKTIVNOSTI PRIVATNIH KOMPANIJA SA STANOVIŠTA PRAVNE SIGURNOSTI, BRŽEG POKRETANJA BIZNISA, SKRAĆIVANJA PROCEDURA I SMANJENJA TROŠKOVA, PRIVLAČENJA DOMAĆIH I STRANIH DIREKTNIH INVESTICIJA, I U ODREĐENIM DJELATNOSTIMA RAZVOJ JAVNO-PRIVATNOG PARTNERSTVA.

Razjedinjenost ekonomskog prostora zemlje u mnogome uzrokuje i nepostojanje optimalnog pravnog okvira za odvijanje ekonomskih aktivnosti.

S druge strane, neefikasan i nereguliran pravni okvir, birokratiziranost postupaka i procedura, povećava troškove poslovanja i umanjuje konkurentnost naših kompanija i zemlje u cjelini.

Kao ilustraciju navodimo samo neke elemente vezane za postupke pred sudovima u BiH.

Naime, da bi jedno privredno društvo ostvarilo svoja prava pred sudovima u našoj zemlji, potrebno je da obavi prosječno 38 procedura (u EU 20), spor traje prosječno 595 dana (u EU 150), a troškovi spora iznose 38,4% predmeta spora (u EU

6-7%). Kada se ima u vidu da je situacija i u drugim oblastima slična (otpočinjanje poslovanja, jednostavnost u poslovanju, dobijanje raznih dozvola, uknjižba vlasništva, izvoz, dobijanje kredita, poštovanje ugovora i dr.) jasno je da poslovno okruženje značajno umanjuje konkurentnost naših kompanija.

Socijaldemokratska partija će, radi stvaranja povoljnijeg poslovnog okruženja, pored realizacije ovdje definiranih mjera, ubrzati realizaciju već započetih projekata Svjetske banke, USAID-a i drugih organizacija iz ove oblasti.

Posebnu pažnju i ozbiljnost usmjerićemo na realizaciju projekta tzv. „Giljotine propisa“ s osnovnim ciljem izmjene zakona i donošenja novih, kojima će se povećati finansijska disciplina i pojednostaviti i jasno regulirati ostali elementi poslovnog okruženja tretirani ovim projektom.

SDP BiH će posebnu pažnju usmjeriti na izgradnju pravno-političke sigurnosti, ekonomske stabilnosti i institucionalnog okvira, kao osnovnih preduvjeta privlačenja stranih i domaćih direktnih investicija, i razvoj u određenim djelatnostima, javno-privatnog partnerstva.

1.3.3 DONIJEĆEMO PROPISE I USPOSTAVITI, U PUNOM KAPACITETU, INSTITUCIJE ZA STANDARDIZACIJU, MJERITELJSTVO, CERTIFICIRANJE I KONTROLU KVALITETA

Punopravno članstvo u EU praktično je nemoguće ukoliko se naša zemlja prethodno ne integriše u unutarnje tržište Unije. Da bismo taj proces uspješno okončali nužno je uspostaviti i izgraditi ekvivalentnu legislativu, institucije i tehničku infrastrukturu (23 poglavlje Bijele knjige).

Postojeća vlast, ovakva kakva jeste, nije u stanju uspješno obaviti ovaj posao. Jedan od dokaza je i činjenica da još uvijek nismo integrisali ni ekonomski prostor zemlje, što je temeljni preduvjet za integraciju u unutarnje tržište Evropske unije.

Socijaldemokratska partija će radi nužnosti ovog procesa i olakšavanja obavljanja ekonomskih aktivnosti naših kompanija, prije svega u oblasti izvoza, ali i zaštite domaćih potrošača, programski ubrzano donijeti potrebnu legislativu temeljenu na direktivama, uredbama i odlukama kojima je regulisano tržište Unije, uspostaviti institucije i tehničku infrastrukturu za ocjenu usklađenosti domaćih i uvezenih proizvoda (ispitne laboratorije, certifikacijska i inspeksijska tijela i sl.), te na taj način otkloniti tehničke barijere za izvoz na tržište EU, ali i ostala tržišta.

1.4 PRIVREDNA DRUŠTVA U DRŽAVNOM VLASNIŠTVU I INVESTICIJE

1.4.1 INTENZIVIRAĆEMO IZGRADNJU TRANSPORTNIH KOMUNIKACIJA–POSEBNO KORIDORA Vc I ELEKTROENERGETSKIH OBJEKATA U SKLADU SA STRATEGIJOM, PROGRAMOM IZGRADNJE I ZAKONOM

Jedan od osnovnih načina za intenziviranje razvoja i povećanja zaposlenosti svakako je oblast izgradnje putnih komunikacija i energetskih objekata, koji angažuju velike iznose novca i veliki broj radnika. U uslovima krize ovo je jedna od najefikasnijih mjera za prevazilaženje problema, koje ekonomska kriza generira.

Postojeća vlast, razvoj i ulaganja u ovu oblast uglavnom tretira kao područje političkog utjecaja radi ostvarivanja nezakonitih materijalnih interesa pojedinaca i grupa, koji čine tu vlast. To je, logično, rezultiralo veoma sporim napretkom i nepotrebnim zaostajanjem u izgradnji ovih objekata, ali i visokim stepenom korupcije, netransparentnosti i borbe pojedinih interesnih grupa za ovladavanjem ovim sektorima.

Socijaldemokratska partija je odlučna da ovakve pojave zaustavi i izgradnju ovih objekata definitivno iskoristi kao najozbiljniju razvojnu šansu.

To ćemo realizirati u skladu sa strategijama razvoja ovih sektora i u skladu, na zakonu zasnovanim, programima izgradnje. Uvjereni smo da ovakva ulaganja, zbog njihovog značaja, zahtijevaju i odgovarajući stepen regulacije, maksimalnu transparentnost procesa, odgovornost i dosljedno provođenje propisa koji ovu oblast regulišu.

Stoga ćemo insistirati na državnoj strategiji energetike (minimalno električne energije i gasa) i programu izgradnje energetskih objekata, te spriječiti integraciju dijela energetskog sektora zemlje u energetski sektor susjednih zemalja.

Opredjeljenje da nosioci izgradnje energetskih objekata (osim mini elektrana), u principu budu državne energetske kompanije, smatramo jedino ispravnim i racionalnim. U izgradnji koridora Vc i mreže regionalnih puteva, nosioci trebaju biti posebno organizovane državne (koridor Vc) i entitetske kompanije (regionalne ceste).

Kao izvore finansiranja izgradnje ovih objekata, (po modelu koji ćemo razviti) koristićemo sredstva državnih kompanija (vlastita i kreditna), sredstva budžeta (prije svih prihode od dobiti državnih kompanija i cestarina), kreditna sredstva (ino i domaća-robna i novčana) i u posebnim, pojedinačnim slučajevima, koncesije i zajednička ulaganja. Kriterije i uvjete zajedničkih ulaganja u ove objekte, regulisaćemo posebnim zakonom. Naravno, u izgradnji putnih komunikacija koncesije treba ravnopravno koristiti, odnosno davati im prioritet ako su povoljniji od ostalih izvora.

Uvjereni smo da se organizovanim pristupom, na ovakav način, može poboljšati, inače povoljna pozicija zemlje na međunarodnom planu u sektoru energetike i racionalnim i efikasnim korištenjem energetskih resursa na duži rok Bosnu i Hercegovinu učiniti elektroenergetski nezavisnom.

1.4.2 POKRENUĆEMO INVESTICIONI CIKLUS U OBLASTI ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE, U PRVOJ FAZI U PODRUČJU ZBRINJAVANJA OTPADA I POVEĆANJA ENERGETSKE EFIKASNOSTI, DONOŠENJEM POTREBNIH ZAKONA I USPOSTAVOM ODGOVARAJUĆIH INSTITUCIJA NA NIVOU DRŽAVE, KAO PRETPOSTAVKE ZA KORIŠTENJE DONATORSKIH SREDSTAVA I FONDOVA EU, TE STVARANJA DOMAĆIH FONDOVA I UVOĐENJA EKONOMSKIH INSTRUMENTATA REGULACIJE OKOLINSKI PRIHVATLJIVOG PONAŠANJA PRIVREDE.

Održivi razvoj je, u savremenim uvjetima, imperativ svakog društva. Racionalno korištenje prirodnih resursa, uz primjenu okolinskih načela i standarda, istovremeno je i šansa za brže zapošljavane i smanjenje siromaštva.

Bosna i Hercegovina, nažalost, zbog odnosa vlasti spram ove oblasti značajno zaostaje u institucionalnom reguliranju i kadrovskoj osposobljenosti zaštite životne sredine, pa time i u korištenju šansi koje ova oblast pruža. Veoma sporo se odvijaju aktivnosti na usaglašavanju ove oblasti sa pravnim tekovinama EU, čime se gube mogućnosti korištenja povoljnih donatorskih sredstava, ali i šanse za buduće korištenje predpristupnih fondova Unije. To je naročito izraženo u oblasti

reciklaže otpada i povećanja energetske efikasnosti odnosno rješavanja pitanja tzv. tehnogenih pustinja. U BiH je preko 20.000 ha zemljišta prekriveno različitim otpadnim materijalom.

SDP BiH cijeni nužnim, kao prioritet za upravljanje životnom sredinom i razvijanje sistema integralne zaštite prirodnih resursa, kao pretpostavku korištenja šansi za razvoj, donijeti okvirni Zakon o zaštiti okoline na nivou BiH, uspostaviti tijelo za zaštitu okoline na nivou zemlje, institucionalno i kadrovski ojačati okolinske inspekcije i razviti i primijeniti ekonomske instrumente regulacije okolinski prihvatljivog ponašanja privrede.

1.4.3 UNAPRIJEDIĆEMO SISTEM JAVNIH NABAVKI U SMISLU ELIMINIRANJA MOGUĆNOSTI KORUPCIJE U OVOJ OBLAST I POVOLJNIJEG TRETMANA DOMAĆIH KOMPA NIJA

Potpuno je neprihvatljiva praksa da se postupak javnih nabavki ne provodi u svim dijelovima zemlje i da se pojedine odredbe zakona zloupotrebljavaju, uglavnom zbog korupcije u ovoj oblasti.

Nepovoljnom stanju u ovoj oblasti, prisutnoj korupciji kroz izbjegavanje propisanih postupaka, netržišnom kreiranju uslova i njihovo prilagođavanje ciljanim dobavljačima, svakako doprinosi i neadekvatnosti pojedinih zakonskih rješenja, posebno nedovoljan administrativni kapacitet Agencije za javne nabavke i Odbora za razmatranje žalbi u vezi sa javnim nabavkama, te nedostatak znanja o javnim nabavkama, pa čak i nedovoljno poznavanje zakonodavstva iz ove oblasti.

SDP BiH će odmah izmijeniti zakon koji reguliše ovu oblast u smislu njegove modernizacije i prilagođavanja osnovnim ciljevima javnih nabavki, te otklanjanja mogućnosti korupcije u ovoj oblasti i administrativnog i stručnog jačanja organa koji provode ove postupke, te uspostaviti odgovarajući sistem nadzora i kontrole nad provođenjem ovih propisa..

Istovremeno, zadržaćemo preferencijalni status domaćih kompanija, najmanje u periodu primjene privremenog Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju.

1.4.4 SKRATIĆEMO ROKOVE PLAĆANJA JAVNOG SEKTORA, UKLJUČUJUĆI I JAVNA PREDUZEĆA, NA MAKSIMALNO 90 DANA

SDP BiH cijeni da je nedisciplina u izmirenju obaveza iz tekućih poslovnih odnosa, jedan od ozbiljnih problema koji prijete da izazove dramatične posljedice i opštu nelikvidnost privrednih društava. Neadekvatna regulacija ove oblasti stvorila je širok prostor zloupotreba i prevara, te proizvela nepotrebne dugotrajne sudske sporove čime se dalje povećavaju troškovi poslovanja i smanjuje konkurentnost kompanija.

Radi ublažavanja ovog problema, u prvoj fazi, donijećemo propise i uspostaviti regulatorno-kontrolne mehanizme kojima ćemo rokove plaćanja javnog sektora skratiti na maksimalno 90 dana i na taj način poboljšati likvidnost privrede, odnosno smanjiti troškove finansiranja poslovanja.

U drugoj fazi donijećemo propise kojima ćemo skratiti rokove plaćanja, uspostaviti kontrolne mehanizme i sistem sankcija i za ostale privredne subjekte.

1.4.5 ORGANIZACIJSKI, TEHNOLOŠKI, FINANSIJSKI, UPRAVLJAČKI I KADROVSKI ĆEMO RESTRUKTURIRATI JAVNA PREDUZEĆA I PRIVREDNA DRUŠTVA U KOJIMA JE DRŽAVA VEĆINSKI VLASNIK, SA CILJEM ODGOVORNIJEG UPRAVLJANJA, EFIKASNIJEG POSLOVANJA I SNIŽAVANJA TROŠKOVA I CIJENA PROIZVODA I USLUGA OVIH KOMPANIJA. DONIJEĆEMO ZAKON O UPRAVLJANJU DRŽAVNIM KAPITALOM U PRIVREDNIM DRUŠTVIMA

Javna preduzeća i preduzeća u većinskom državnom vlasništvu postojećoj etničko-desničarskoj vlasti služe, uglavnom, za nastavak koruptivno-kriminalnih aktivnosti, zapošljavanje članova obitelji i partijskih aktivista, te u konačnici za dalju pljačku državne imovine na razne načine.

Zbog toga je, u osnovi, poslovanje ovih preduzeća neefikasno i ne doprinosi povećanju opće konkurentnosti. Ovim kompanijama upravljaju i rukovode, uglavnom, partijski aktivisti koji u većini nisu kompetentni, niti sa potrebnim znanjem.

U konačnici, to je rezultiralo visokim akumuliranim gubicima i po tom osnovu smanjenjem državnog kapitala bez ikakve odgovornosti, nepotrebno visokim brojem zaposlenih i skupim proizvodima i uslugama ovih kompanija, što dalje čini nekonkurentnim i te kompanije, ali i privatni sektor u cjelini.

Socijaldemokratska partija će programski restrukturirati ove kompanije, komercijalizirati i korporatizirati ih i donijeti poseban zakon o upravljanju ovim kompanijama, sa osnovnim ciljem podizanja efikasnosti poslovanja i sniženja cijena proizvoda i usluga ovih kompanija radi doprinosa općoj konkurentnosti privrede.

1.4.6 INSTITUCIONALNO ĆEMO OJAĀATI KONTROLU I REVIZIJU POSLOVANJA KOMPANIJA U VEĆINSKOM DRŹAVNOM VLASNIŠTVU, POSEBNO KONTROLE UĀINAKA, USPOSTAVOM POSEBNOG TIJELA.

Uvjereni smo da postojeći sistem interne i eksterne kontrole poslovanja državnih preduzeća nije dobar i da ne stimuliše upravljačku i rukovodnu strukturu u ovim kompanijama na postizanje optimalnih poslovnih rezultata.

Zbog toga ćemo uspostaviti, pored postojećih oblika revizije i kontrole poslovanja ovih kompanija, i posebno tijelo ili odjel u okviru ureda za reviziju, koje će se primarno baviti nadzorom i kontrolom poslovanja državnih preduzeća, a koje će biti izravno odgovorno parlamentu odnosno parlamentarnoj skupštini.

1.4.7 DONJEĆEMO PROPISE O REVIZIJI PRIVATIZACIJE DRŹAVNOG KAPITALA U PREDUZEĆIMA I BANKAMA PO METODAMA ZA KOJE NIJE VRŠENA REVIZIJA

Socijaldemokratska partija cijeni, da je realizirani koncept privatizacije u Bosni i Hercegovini potpuno promašen i da se privatizacijom državnog kapitala u privrednim društvima i bankama nije ostvario niti jedan od primarnih ciljeva privatizacije. Naprotiv, privatizacija je uglavnom kriminalizirana, kompanije gasile biznise, ogroman broj radnika je ostao bez posla, a imovina i kapital su prodavani znatno ispod tržišne vrijednosti, odnosno kompanije su ciljano raznim metodama obezvredivane u predprivatizacijskom periodu, značajno su oštećeni vanbudžetski fondovi i dr. Nosiocima ovakvih pojava, postojećoj vlasti, nije u interesu da se izvrši

revizija privatizacije obzirom da su direktno ili preko svojih interesnih grupa upravo oni u ovom procesu ostvarili nezakonite koristi.

SDP BiH će, u cilju zaštite ustavnih prava građana, državne svojine i javnog interesa, bez obzira na dosadašnje posljedice, hitno donijeti zakon i otpočeti sa revizijom privatizacije i pretvorbe državnog u privatni kapital.

1.4.8 ZADRŽAĆEMO U VEĆINSKOM DRŽAVNOM VLASNIŠTVU PRIVREDNA DRUŠTVA IZ OBLASTI TELEKOMUNIKACIJA, ENERGETIKE, ŽELJEZNICA, PUTEVA, KOMUNALNIH USLUGA, NAMJENSKE INDUSTRIJE I PROIZVODNJE I USLUGA U KOJIM SE KORISTE JAVNA DOBRA-INFRASTRUKTURU I OPERATORE (MINERALNE SIROVINE, ŠUME, VODE, ZEMLJIŠTE) I USPOSTAVITI I KOMERCIJALIZIRATI DRŽAVNE KORPORACIJE U SKLADU SA ANEKSOM DEVET DEJTONSKOG SPORAZUMA I DONIJETI PROPISE O JAVNOM DOBRU.

U skladu sa modelom razvoja koji gradimo, zadržaćemo u većinskom državnom vlasništvu, kompanije u strateškim granama: telekomunikacije, poštanski saobraćaj, željeznički saobraćaj, izgradnja i upravljanje putnim komunikacijama, proizvodnja, prijenos i distribucija električne energije (osim mini elektrana) i prirodnog gasa, namjenska industrija, javna komunalna preduzeća i preduzeća koja se bave eksploatacijom mineralnih sirovina i upravljanja prirodnim bogatstvima – šume, vode i zemljišta.

Od posebne je važnosti zadržati u većinskom državnom vlasništvu sadašnji nivo prirodnih bogatstava i upravljanje ovim resursima. Obzirom da su i sada, po Zakonu, državne šume i vodotoci praktično neotuđivi, taj princip treba primijeniti i na državno poljoprivredno i građevinsko zemljište.

Socijaldemokratska partija smatra da je jedan od temeljnih preduslova za jedinstvo ekonomskog prostora, provođenje Aneksa 9 Dejtonskog sporazuma i organizovanje državnih korporacija.

Zbog toga ćemo donijeti zakon o državnim korporacijama i time deblokirati rad postojećih i stvoriti preduvjete za osnivanje novih državnih korporacija. Državne korporacije ćemo osnovati najmanje u oblasti: saobraćaja (ceste, željezničke pruge i luke), energetike (elektro energija, gas i drugi energenti), poštanskog saobraćaja i telekomunikacija.

1.4.9 IZMIJENIĆEMO PROPISE I OJAČATI INSTITUCIJE ZA SUZBIJANJE NEFORMALNOG SEKTORA EKONOMIJE, IZBJEGAVANJA I UTAJE POREZA I DOPRINOSA I PRIVREDNOG KRIMINALA I KORUPCIJE

Neformalni sektor ekonomije, izmjenom zakona i jačanjem kontrolne i nadzorne funkcije, nužno je smanjiti i „prevesti“ u što većem procentu u formalni sektor.

Realizacijom mjera iz oblasti privrednog sistema, finansijske i fiskalne politike, ali i izmjenom i prilagođavanjem legislative iz drugih oblasti, SDP BiH će kontinuirano raditi na smanjenju neformalnog sektora ekonomije i time obezbijediti brži razvoj, veću disciplinu u izmirenju obaveza po osnovu poreza i doprinosa (čime se stvaraju preduvjeti za fiskalno rasterećenje privrede), efikasnije ubiranje budžetskih prihoda i time stvaranja pretpostavki za stabilno finansiranje javne potrošnje i stabilizaciju vanbudžetskih fondova.

1.5 ZNANJE I PRIVREDNI RAST

1.5.1 SISTEMSKI ĆEMO RIJEŠITI ORGANIZACIJU I FINANSIRANJE NAUČNO ISTRAŽIVAČKOG RADA, TE KONTROLU UPOTREBE JAVNOG NOVCA ZA OVE NAMJENE.

Višegodišnji ignorantski odnos vlasti spram sektora istraživanja i razvoja, doveo je do značajnog zaostajanja u području konkurentnosti naše privrede i sve težih posljedica na ukupan razvoj zemlje.

Vijeće ministara, odnosno vlast na nivou zemlje, nema nikakav odnos spram ove oblasti i ona je uglavnom institucionalno pridodata oblasti obrazovanja na nižim nivoima vlasti.

Pozicija nauke i naučnih istraživanja je potpuno nedefinirana, univerziteti su izgubili komponentu naučnih istraživanja, nastavnici nisu uključeni u naučna istraživanja, nema naučno-istraživačke djelatnosti u kompanijama.

Ta činjenica rezultirala je time da mi danas praktično i ne pratimo ulaganja u istraživanje i razvoj i ona se uglavnom svode na pojedinačne „incidente“ nižih nivoa vlasti.

Na drugoj strani, EU je već dostigla 1,9% BDP ulaganja u istraživanje i razvoj, sa planom u 2010. godini od 3%. Poznato je da su u BiH ulaganja u ovu oblast u 1990. godini iznosila 1,5% BDP-a. Prema relevantnim procjenama, međutim, danas se u BiH u ovu oblast izdvaja svega oko 0,05% BDP.

Socijaldemokratska partija ovakvo stanje u ključnoj oblasti razvoja smatra neodrživim i zbog toga će u definiranju razvojnih ciljeva BiH istovremeno kreirati i naučnoistraživačke projekte, te reorganizacijom ministarstava nadležnih za industrijske djelatnosti, na svim nivoima, obezbijediti sredstva za podršku razvojnim istraživanjima i osnivanju istraživačko-razvojnih centara. Restrukturiranjem budžeta u 2011. godini obezbijedićemo podršku razvojnim istraživanjima minimalno 0,15% BDP.

Istovremeno, institucionalno ćemo osigurati regulaciju i nadzor namjenske upotreba ovih sredstava.

1.5.2 STIMULISAĆEMO ISTRAŽIVAČKO- RAZVOJNI RAD, PRIJENOS TEHNOLOGIJA I OBRAZOVANJE KADROVA U PRIVREDNIM DRUŠTVIMA

Kriminaliziranom privatizacijom i svjesnim segmentiranjem i uništavanjem tzv. velikih predratnih sistema, uništeni su i istraživačko-razvojni centri ovih kompanija, tako da je istraživačko-razvojna komponenta poslovanja u kompanijama potpuno nestala.

Nestankom ovih institucija ugašeni su značajni istraživački projekti, proizvodni programi i tehnologije posebno izvozno orijentirani.

Upravo zahvaljujući ovim institucijama mnoge naše kompanije bile su afirmisane na svjetskom tržištu. Zahvaljujući, prije svega, ovakvim kompanijama BiH je u 1990. godini ostvarila suficit u robnoj razmjeni sa inozemstvom od oko 0,7 milijardi USD.

S druge strane ulaganja u obrazovanje, posebno stjecanja novih znanja, su nedovoljna i neadekvatna, informatička pismenost je na niskom nivou, vlasti, a ni poduzetnici ne ulažu dovoljno u potrebna specijalistička znanja i obrazovanje uposlenih, pogotovo u području standardizacije, mjeriteljstva, akreditacije, certificiranja, ispitivanja i inspekcije kao preduvjeta integracije u tržište EU.

Obzirom da u privrednim društvima više praktično ne postoje istraživačko-razvojni centri (u EU oni apsorbuju oko 60% istraživača), niti je ova oblast na bilo koji način institucionalno tretirana, ne treba čuditi nizak nivo razvoja proizvoda i konkurentnosti naše privrede.

SDP BiH će poreskom i kreditnom politikom, odnosno ulaganjima iz budžeta poticati osnivanje i rad istraživačko-razvojnih centara u kompanijama, stjecanje „novih“ znanja vezanih za unutarnje tržište EU, pripremu firmi za tzv. CE označavanje, povezivanje univerziteta i privrede radi primijenjenih istraživanja i osnivanje zajedničke poslovne infrastrukture, školovanje, usavršavanje i zapošljavanje mladih istraživača.

2. MONETARNO-KREDITNA POLITIKA

za privredni rast i razvoj, a ne za krizu i stalnu neizvjesnost i strah

Polazeći od toga da je, u načelu, osnovni smisao i zadaća monetarne politike kontrola ponude novca, odnosno stabilnost tečaja, stabilnost cijena i opća privredna stabilnost, SDP BiH smatra da je odgovarajuća monetarna politika temeljni preduvjet makroekonomske stabilnosti zemlje.

Zbog specifičnosti ustavno-pravnog ustroja zemlje i vladajućih političkih odnosa u BiH, uvjereni smo da je na ovom stepenu razvoja nužno voditi takvu monetarnu politiku kojom će se ostvariti ekonomska likvidnost, monetarna ravnoteža i stabilnost domaćeg novca i njegovog deviznog tečaja, bez obzira na činjenicu što to u datom trenutku ima određenih negativnih posljedica u nekim sektorima.

Pored toga, nužno je reorganizovati bankarski sektor i osigurati odgovarajuću kreditnu politiku primjerenu potrebama razvoja, ali uspostaviti i tijela za nadzor i regulaciju tržišta kapitala.

2.1 U SREDNJOROČNOM RAZDOBLJU, U MONETARNOJ POLITICI KAO OSNOVNOM PREDUVJETU MAKROEKONOMSKE STABILNOSTI, NASTAVIĆEMO POLITIKU ODREĐIVANJA KURSA KM VEZIVANJEM ZA EURO I PRIMJENOM PRINCIPA VALUTNOG ODBORA, ALI U NEŠTO MODIFICIRANOM OBLIKU, NE UGROŽAVAJUĆI MONETARNU STABILNOST.

Ovo opredjeljenje i u našim redovima ima kritičare. Ni oni nisu u krivu. Ubijedeni smo, međutim, da ovakva organizacija države i temeljna uloga Centralne banke jednostavno ovo rješenje čine jedino mogućim. S ekonomskog stajališta argumenti su još snažniji. Jasno je da se politikom kursa naše valute može uticati, u određenoj mjeri i pod određenim uslovima, na smanjenje trgovinskog deficita, kao jednog od najkrupnijih problema naše ekonomije. Ali da bismo to ostvarili, to se mora kombinirati sa mjerama fiskalne štedljivosti. Da li je to zaista i realno, obzirom na stanje u ovoj oblasti?

Jasno je da, ukoliko bismo smanjili vrijednost naše valute, naši bi proizvodi postali konkurentniji u izvozu. Pitanje je samo koliko i dali dovoljno da anuliraju negativne

posljedice inflacije i njenog razornog djelovanja na ekonomiju. Ubijeđeni smo da je na ovom stepenu razvoja ovakvo rješenje ekonomski prihvatljivije, pogotovo imali se u vidu nesrazmjera u eventualnoj depresijaciji KM i efekata u potencijalnom smanjenju trgovinskog deficita po tom osnovu. Istovremeno „relaksiraćemo“ kruti princip valutnog odbora i učiniti ga fleksibilnijim sa aspekta mogućnosti emitiranja državnih hartija od vrijednosti, prije svih obveznica, kao bitnog elementa razvoja i monetarne politike.

2.2 POLITIKU DEVIZNIH REZERV I POLITIKU PLASMANA DEVIZNIH REZERV, VODIĆEMO SA OSNOVNIM CILJEM MAKROEKONOMSKE STABILNOSTI I UTJECAJA NA KREDITNU POLITIKU BANAKA U SKLADU SA DEFINIRANIM EKONOMSKIM POLITIKAMA.

Utjecaj Centralne banke, bez obzira što je organizovana i djeluje na principu valutnog odbora, na poslovanje privrede i standard stanovništva ogroman je.

Zbog toga će SDP BiH insistirati na politici deviznih rezervi koje će obezbijediti optimalan odnos između visine deviznih rezervi i ino-duga, odnosno mogućnosti finansiranja uvoza s jedne, i deviznih rezervi, pokrivenosti novčane mase (transakcijski i kvazi novac) i takozvanog rezervnog novca (gotovina izvan monetarne vlasti i depoziti banaka i ostali depoziti kod monetarne vlasti), bruto deviznim rezervama sa druge strane. To znači da ćemo u dijelu rezervi koji služi za pokriće novca u opticaju (monetarna pasiva), voditi politiku stalne usklađenosti visine ovog dijela rezervi sa količinom novca u opticaju, a da ćemo dio deviznih rezervi koji čine obavezne rezerve banaka koristiti kao instrument razvoja, a preko visine regulator kreditne politike, likvidnosti i stabilnosti bankarskog sektora.

Uvjereni smo da se realizacijom utvrđenih mjera u oblasti izvoza i uvoza, potom smanjivanjem obaveznih rezervi, na iznos koji je jednak vrijednosti troipomjesečnog uvoza, može najbrže obezbijediti dodatni značajan iznos sredstava za kreditiranje razvoja privrede.

3. FINANSIJSKA POLITIKA

za pristup sredstvima za razvoj pod istim uslovima za sve, a ne samo za one koje vlast „preporučí“

3.1 POSTOJEĆU DRŽAVNU KOMERCIJALNU BANKU ĆEMO DOKAPITALIZIRATI I ZADRŽATI U VEĆINSKOM DRŽAVNOM VLASNIŠTVU ILI NEPOSREDNO, ODNOSNO PREKO PRIVREDNIH DRUŠTAVA U DRŽAVNOM VLASNIŠTVU OSNOVATI NOVU KOMERCIJALNU DRŽAVNU BANKU

Bankarski sektor u Bosni i Hercegovini, bezmalo je u cijelosti u vlasništvu međunarodnog kapitala i naše banke su uglavnom organizacijske jedinice stranih banaka. Ne problematizirajući na ovom mjestu promašaje u privatizaciji banaka, ta činjenica umnogome opredjeljuje stanje u ovom sektoru.

Sve veća zaduženost privrede i stanovništva i posebno zaoštavanje problema likvidnosti privrede i budžeta, jasan je indikator opšteg stanja u privredi.

SDP BiH će zbog toga i potrebe da se mijenja kreditna politika i politika depozita, insistirati na opstanku ili osnivanju bar jedne državne komercijalne banke koja bi poslovala na način i u skladu sa propisima koji regulišu ovu oblast, ali bi bila i svojevrsni izraz konkurencije privatnim bankama u kreiranju kreditne politike i podrške privredi i stanovništvu.

3.2 IZMIJENIĆEMO ZAKON O RAZVOJNOJ BANCI U SMISLU JASNIJEG DEFINIRANJA NJENIH CILJEVA, STRATEGIJE I POLITIKA POSLOVANJA, TE NAČINA UPRAVLJANJA I RUKOVOĐENJA OVOM BANKOM

Nesporno je da, u cilju uravnoteženog sektorskog i regionalnog razvoja, razvojne banke u većinskom državnom vlasništvu to trebaju. Međutim, dosadašnji njihov rad, način upravljanja i rukovođenja pretvorio ih je u mjesta nezakonitog bogaćenja političkih oligarhija i njihovih štićenika u biznisu, tako da su postale negacija temeljnih ciljeva zbog kojih su osnovane.

SDP BiH je odlučan da se ove banke reorganizuju na način da se jasno zakonom utvrde strategija, ciljevi i poslovne politike ovih banaka u funkciji realizacije utvrđenih ekonomskih politika i politike razvoja, prije svega u području poljoprivrede i ruralnog razvoja, izvoza, privredne infrastrukture, turizma, novih tehnologija, istraživanja i razvoja.

Istovremeno, uspostavićemo jači nadzor nad radom ove banke, te na novi način definirati njene organe (skupštinu, nadzorni odbor, upravu i kreditni odbor)

3.3 IZJEDNAČIĆEMO POLOŽAJ DRŽAVNIH I PRIVATNIH KOMERCIJALNIH BANAKA U POGLEDU DRŽANJA DEPOZITA, IZMJENOM PROPISA KOJI REGULIŠU OVU OBLAST.

Postojećim propisima napravljena je svojevrsna diskriminacija banaka sa stanovišta vlasništva.

Državnim bankama je praktično onemogućeno da konkurišu za držanje određenih depozita, kako bi im se svjesno umanjila sposobnost i kako bi već u startu bile manje konkurentne u odnosu na privatne banke, čime ih se pokušava eliminirati iz bankarskog sistema.

Socijaldemokratska partija će ovu, svjesno konstruiranu diskriminaciju, odmah otkloniti izmjenom odgovarajućih propisa i dovesti u ravnopravan položaj banke, bez obzira na vlasništvo.

3.4 USPOSTAVIĆEMO AGENCIJU ZA BANKARSTVO NA NIVOU ZEMLJE I PROŠIRITI JOJ NADLEŽNOST U OBLASTI REGULACIJE, NADZORA I KONTROLE POSLOVANJA BANAKA

Postojeće entitetske agencije svojevrsan su generator segmentiranja tržišta, posebno finansijskog. Postojanje dviju agencija za bankarstvo sugeriraju, zbog različitosti propisa i posebno politika u kreditno-finansijskoj sferi postojanje autonomnih tržišta u dva entiteta i onemogućavaju jedinstven pristup regulaciji, nadzoru i kontroli banaka u Bosni i Hercegovini. To direktno uslovljava i različit položaj i pristup bankama privrednih društava u entitetima i njihovu konkurentnost.

Inače, dosadašnje tendencije i nečinjenje vlasti praktično kreiraju stanje u kome se izgrađuju dva prilično nezavisna privredna sistema u zemlji, što je dovelo do apsurdna u kome se privredni sistem jednog entiteta (dijela zemlje) postepeno ali sigurno integriše u privredni sistem susjedne zemlje.

Do kog apsurdna se ide u razgradnji ekonomskog sistema zemlje govore primjeri, ne slučajno, glavnih jedinica centralne banke (koja se suprotno zakonu, u RS zove „Glavna **banka** RS Banja Luka Centralne banke BiH Banja Luka“) i autonomnih strategija i politika u energetici uz stalnu opstrukciju uspostave i funkcioniranja državnih korporacija u skladu sa aneksom devet Dejtonskog sporazuma.

Uspostavom državne agencije i redefiniranjem njenih ovlasti potrebno je, između ostalog, ograničiti bankama mogućnosti da se oslanjaju na zaduženje jer se time povećava rizik, a ne povećava društvena vrijednost, da korištenjem finansijskih inovacija vrše svoju osnovnu zadaću - kanalisanje kapitala do realnog sektora, odnosno da prate realnu ekonomiju, a ne da pokušavaju da je usmjeravaju.

3.5 USPOSTAVIĆEMO POSEBNO TIJELO ZA REGULACIJU, NADZOR I KONTROLU TRŽIŠTA FINANSIJSKIH PROIZVODA

Postojeća vlast je svjesno deregulirala, odnosno ne uspostavlja instrumente regulacije tržišta finansijskih proizvoda. Upravo je ovo tržište „najsklonije“ špekulativnim poslovima i korupciji koji mogu izravno destabilizirati realni sektor ekonomije.

Oblast Investicijskih fondova i udjela u njima, trgovina dionicama, kreditne kartice, hipotekarni zajmovi, netržišne kamate, skrivene i neskrivene takse i naknade, premije osiguranja, samo su neke oblasti koje je nužno, ukoliko se želi voditi konzistentna ekonomska politika, regulisati i organizovano institucionalno nadzirati i kontrolisati.

3.6 RESTRUKTURIRAĆEMO BUDŽETE - JAVNU POTROŠNJU, TAKO DA ĆEMO U PRVOJ GODINI SMANJITI TROŠKOVE ZAPOSLENIH I POVEĆATI ULAGANJA U INVESTICIJE I POTICAJE PRIVREDI

Visina i struktura postojeće javne potrošnje neodrživa je, obzirom da je neutemeljena na realnim mogućnostima. Budžetska potrošnja kreirana u kuhinjama desničara

nije izraz nikakve, a kamoli konzistentne ekonomske i socijalne politike. Ona je rezultat birokratizacije i neefikasnosti javne uprave, te politikantstva i političkih nagodbi često motiviranih korupcijom.

Najubjedljiviji dokaz tomu je struktura i način trošenja budžeta na svim nivoima.

Plaće funkcionera i administracije u javnom sektoru u 2008. godini povećane su za 18% (u RS čak za 55%.) Takvom politikom, neto plaće u javnom sektoru dostigle su nivo za oko 40% viši nego u realnom sektoru.

Ova tendencija je još izraženija na početku 2009. godine (plaće izabranih zvaničnika povećane su za preko 100%) pa je kao logična posljedica, uz ostale pogrešne ekonomske politike, aranžman sa MMF-om od oko 2,4 milijarde KM tretiran kao „jedini spas“ za BiH ekonomiju, nužno proizveo obavezu smanjenja javne potrošnje u cjelini, iako su primanja zaposlenih u javnoj upravi, ustvari ta koja su u potpunom neskladu sa realnim mogućnostima.

Socijaldemokratska partija će imati poseban odnos spram pojedinih oblasti javne potrošnje.

Racionaliziraćemo strukturu vlada na svim nivoima i smanjiti troškove javne uprave (efekte ćemo usmjeriti u javne investicije i poticaje privredi), a reformom oblasti koje pokrivaju vanbudžetski fondovi (penzije, zdravstvo, zapošljavanje), provođenjem mjera fiskalne politike i smanjenjem neformalnog sektora i kontrolom obuhvata obveznika, ove fondove učiniti stabilnim, a njihovim korisnicima obezbijediti nužnu izvjesnost.

Izdvajanja za socijalne potrebe treba „očistiti“ od zloupotrebe i spriječiti mogućnost da ih primaju oni koji nisu realno u ovoj kategoriji lica (danas, raznim zloupotrebama i lošim rješenjima, oko 25% ovih sredstava ide u ruke bogatih), te na taj način stvarnim korisnicima obezbijediti kontinuiranu i stabilnu potporu i obezbijediti im dostojanstvo.

4. FISKALNA POLITIKA

za manje poreze građana i privrednih društava i jednakost pred zakonom

Postojeća vlast, zbog činjenice da nema konzistentnu ekonomsku politiku u cjelini, vodi i „ad hoc“ rigidnu poresku politiku koja ne uvažava postojeće ekonomsko stanje niti se postojećom fiskalnom politikom mogu ostvariti ekonomsko - socijalni ciljevi razvoja, obzirom da su i oni nedefinirani. Takvo stanje afirmisalo je sistem poreza koji ne uvažava dva osnovna principa oporezivanja za koja se zalaže Socijaldemokratska partija:

- a) svi poreski obveznici su jednaki pred zakonom i poreski obveznici sa istom poreskom snagom plaćaju isti porez (horizontalna jednakost) i
- b) oni koji raspolažu većom poreskom snagom trebaju više doprinostiti državnom proračunu (vertikalna jednakost).

Zbog činjenice da porezi predstavljaju izvedeni, i to prisilan javni prihod države, i da treba da služe isključivo za podmirenje javnih rashoda, potrebe za javnim rashodima treba uskladiti sa poreskom snagom realnog sektora ekonomije i stanovništva, maksimalnom racionalizacijom javne potrošnje.

Zbog toga će SDP BiH u oblasti indirektnih i direktnih poreza i doprinosa realizirati slijedeće mjere:

4.1 SMANJIĆEMO STOPU POREZA NA DODANU VRIJEDNOST ZA OSNOVNE PREHRAMBENE NAMIRNICE, KNJIGE, ŠKOLSKI PRIBOR I LIJEKOVE NA 7% I ISTOVREMENO SMANJITI VISINU GODIŠNJEG OPOREZIVOG PROMETA OBVEZNIKA OVOG POREZA NA 20.000 KM

Porez na dodanu vrijednost učestvovao je u strukturi indirektnih poreza u 2008. godini, čak sa 63,6%. Prihodi od ovog poreza rasli su znatno brže od rasta domaće potrošnje i BDP-a. Indikativno je da je u 2008. godini u strukturi ovog poreza čak 83,5% čini PDV obračunat na uvoz.

Možda je i ovo jedan od odgovora zašto se nisu poduzimale ozbiljnije mjere na kontroli uvoza. Na drugoj strani jedinstvenom stopom ovog poreza nije zadovoljen jedan od osnovnih principa fiskalne politike, nužan u našim uvjetima, elastičnosti

poreza i takozvane vertikalne jednakosti poreskih obveznika, niti se poštuju finansijska, ekonomska i socijalna načela na kojima se treba temeljiti porezna politika.

Socijaldemokratska partija će zbog toga smanjiti postojeću stopu PDV-a na osnovne životne namirnice (brašno, hljeb, mlijeko, masnoće...) , knjige, školski pribor i lijekove u početnoj fazi na 7%. Na ovaj način zadovoljili bismo princip vertikalne jednakosti u poreskoj politici i realizirali naše opredjeljenje da obveznici poreza sa manjom poreskom snagom manje doprinose budžetima.

4.2 UVEŠĆEMO FISKALNE KASE ZA OBVEZNIKE PDV-A, ALI I ZA PRAVNE OSOBE I PODUZETNIKE REGISTROVANE KOD NADLEŽNIH ORGANA, KOJI SU PREMA ZAKONU OBAVEZNI DA REGISTRUJU PROMET U MALOPRODAJI.

Temeljni princip porezne politike je, da su svi porezni obveznici jednaki pred zakonom.

Postojeća vlast, kao i u drugim oblastima, ne provodeći ovaj princip, je očigledno stimulisala neformalni sektor poslovanja i na svojevrsan način sankcionisala legalni biznis.

Uvođenjem fiskalnih kasa za obveznike PDV-a, ali i za pravne osobe i poduzetnike koji su prema zakonu obavezni da registruju promet u maloprodaji, pored efekata u prikupljanju poreza značajno bi se smanjio neformalni sektor ekonomije i ostvarilo niz drugih koristi.

Procjena je da bi se uvođenjem fiskalnih kasa u F BiH ostvarili efekti u iznosu od 400-500 miliona KM na godišnjem nivou.

4.3 KOD POREZA NA DOBIT, IZNOS ULAGANJA U ODREĐENOM PERIODU OD 20 MILIONA KM, KAO USLOV OSLOBAĐANJA OBAVEZA, SMANJIĆEMO NA 10 MILIONA KM

Cilj nam je da obveznike poreza na dobit više stimulišemo na ulaganja u zemlji, posebno ulaganja u opremu, naučno-istraživački rad, nove tehnologije i nova znanja.

Zbog toga ćemo osnovicu za oslobađanje od ove obaveze u propisanom periodu smanjiti najmanje za 50% i destimulisati ulaganja u neracionalne i skupe objekte.

4.4 KOD POREZA NA DOHODAK, NEOPOREZIVI DIO ĆEMO POVEĆATI SA SADAŠNJIH 300 KM MJESEČNO, NA IZNOS PROSJEČNE NETO PLAĆE IZ PRETHODNE GODINE I UVESTI JOŠ JEDNU STOPU OVOG POREZA OD 12%, NA DOHODAK VEĆI OD ČETIRI PROSJEČNE NETO PLAĆE.

Uvjereni smo da postojeći porez na dohodak ne odražava objektivna ekonomska i socijalna načela poreske politike za koju se zalažemo.

Naime, ovaj porez je koncipiran tako da potpuno zanemaruje načelo poreske snage poreskog obveznika čime je siromašniji dio stanovništva doveden u još teži položaj.

Ima li se u vidu ukupno stanje u zemlji i standard zaposlenih, ovo stanje ćemo promijeniti tako da se neoporezivi dohodak poveća do nivoa prosječne neto plaće iz prethodne godine kako bi se uposlenici sa manjom poreskom snagom oslobodili ove obaveze.

Negativne efekte u prihodima po osnovu ovog poreza djelimično bi nadoknadili većom stopom za poreske obveznike sa većom poreskom snagom, i to za one koji ostvaruju dohodak veći od tri prosječne neto plaće entiteta iz prethodne godine i cjelovitim obuhvatom i većim sankcijama za one koji izbjegavaju ovu obavezu.

Na ovaj način bi se, u osnovi, uvažili osnovni principi fiskalnog opterećenja za koje se zalažemo.

4.5 KOD OPOREZIVANJA PRIHODA OD IMOVINE I IMOVINE, UVEŠĆEMO DIFERENCIRANE STOPE PROPORCIONALNE VISINI PRIHODA I VRIJEDNOSTI, ODNOSNO KOLIČINI IMOVINE

Različitost u regulisanju pitanja oporezivanja prihoda od imovine i imovine, odnosno nepostojanje uređenog sistema u ovoj oblasti, uzrokom je raznih oblika diskriminacije i gubitka značajnih prihoda za razvoj, naročito lokalnih zajednica.

Ovu oblast ćemo urediti tako da sve obveznike učinimo jednakim pred zakonom, ali i da oni koji imaju veće prihode od imovine i veću imovinu plaćaju i veći porez i to po višim stopama.

Imovinu nužnu za život, po utvrđenim standardima, nećemo opterećivati ovim porezom.

4.6 RASTERETITI ĆEMO PRIVREDU, U PERIODU OD DVIJE GODINE, SMANJENJEM UKUPNIH DOPRINOSA NA PLAĆE I IZ PLAĆA ZA 3 INDEKSNA POENA, TE PARALELNO USPOSTAVITI EFIKASAN SISTEM (KAO KOD POREZA) KONTROLE OBUHVATA OBVEZNIKA OVIH DOPRINOSA I SISTEM SANKCIJA ZA UTASU ILI NEREDOVNO IZMIRENJE OBAVEZA PO OVOM OSNOVU

Različite stope doprinosa u entitetima svojevrsan su pokazatelj podijeljenosti ekonomskog prostora Bosne i Hercegovine, obzirom da izravno utiču na konkurentnost privrednih društava u zavisnosti iz kog entiteta dolaze.

SDP BiH je uvjeren, da bi ovaj oblik diskriminacije kompanija i izravnog utjecaja na konkurentnost, bilo najbolje riješiti donošenjem zakona koji regulišu ovu oblast, na nivou Zemlje i objedinjavanjem na tim osnovama entitetskih van budžetskih fondova.

To jeste konačni cilj naše politike u ovoj oblasti.

Ne ulazeći, na ovom mjestu, u elaboraciju nužnih reformi u oblasti invalidsko-penzijskog, zdravstvenog i sektora zapošljavanja, svjesni da naš cilj u ovoj oblasti nije

moguće realizirati niti u srednjoročnom razdoblju, u periodu od dvije godine izdvajanja za invalidsko-penzionu, zdravstvenu zaštitu i zapošljavanje u F BiH, smanjićemo za tri indeksna poena, ne umanjujući dostignuta prava korisnika ovih davanja.

Ovo je moguće ostvariti potpunim obuhvatom obveznika ovih doprinosa, naplatom zaostalih obaveza po ovom osnovu i izjednačavanjem sankcija za izbjegavanje i utaju (po bilo kom osnovu) plaćanja doprinosa sa sankcijama propisanim u oblast indirektnih poreza.

4.7 ODMAH ĆEMO UKINUTI TAKSE I DRUGA DAVANJA PRIVREDE KOJIMA KAO OSNOVICA SLUŽI UKUPAN PRIHOD.

Ukinućemo odmah razne kvazifiskalne namete (takse, naknade i dr.) privredi kojima kao osnovica služi ukupan prihod.

Ovakav vid zahvatanja iz privrede je ekonomski neprihvatljiv jer se na ovaj način praktično dodatno oporezuju troškovi poslovanja i mimo bilo kakvih standarda, umanjuje konkurentnost naših kompanija.

Sa druge strane utrošak sredstava koja se po ovom osnovu uberu je mimo bilo kakve društvene kontrole i nadzora, pogotovo od strane obveznika ovih davanja.

4.8 OBJEKTIVIZIRAĆEMO NAKNADE ZA EKSPLOATACIJU I KORIŠTENJE PRIRODNIH BOGATSTAVA

Oblast eksploatacije i korištenja prirodnih bogatstava (šume, voda, zemljište, mineralne sirovine), temeljito ćemo preispitati prije svega sa stanovišta vlasništva, te načina i uslova eksploatacije i korištena ovih resursa i izgradnje institucija za regulaciju, nadzor i kontrolu u ovoj oblasti. Neprihvatljiva je dosadašnja praksa vlasti, posebno u F BiH, da se koncesiona naknada ne naplaćuje. Samo u 2008. godini nije naplaćeno oko 170 miliona KM koncesione naknade. To sugerira visok stepen korupcije u ovoj oblasti i nezakonito stjecanje prihoda velikog broja kompanija, odnosno znatno umanjuje kapacitet budžeta na svim nivoima.

Privredna društva koja se bave eksploatacijom i korištenjem ovih resursa restrukturiraćemo, korporatizirati, komercijalizirati i u osnovi zadržati u državnom vlasništvu, ali ćemo i koncesione naknade povećati sa ciljem obezbjeđivanja nivoa

vlasti koji će ostvarivati pravo upravljanja, potencijalnih sredstava za ulaganje u ove resurse koji su obnovljivi odnosno ulaganja u rekultivaciju degradiranih zemljišnih površina pri eksploataciji ovih resursa, zajedno sa privrednim društvima i u skladu sa vlastitim planovima razvoja.

5. IZGRADNJA INSTITUCIJA ZA REGULACIJU I RAZVOJ TRŽIŠTA

za racionalnu javnu potrošnju i stabilne van budžetske fondove, a ne za rasipništvo i bezobrazne privilegije vlasti i činovnika

Bosni i Hercegovini predstoji dug, težak i neizvjestan put razvoja demokratskog društva.

Naše je opredjeljenje da je to moguće ostvariti članstvom u Evropskoj uniji, iako se to u ovom trenutku, obzirom na stanje u zemlji, čini dalekim snom.

Odlučni smo, međutim, ma koliko to bilo teško u našim uslovima, posvetiti se ovom procesu.

Zbog toga ćemo sve svoje snage usmjeriti, prije svega, na ispunjavanje uslova iz Privremenog sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju sa EU i izgradnji institucija i provođenju reformi koje će nam omogućiti da postanemo što prije dijelom unutarnjeg tržišta Evropske unije. Otuda smatramo svojom prioritetnom obavezom ispunjavanje uslova iz 23. poglavlja tzv. Bijele knjige (Pripreme pridruženih zemalja centralne i istočne Evrope za integraciju u unutarnje tržište Unije).

Ključni problem u ovim aktivnostima jeste razjedinjenost i segmentacija ekonomskog prostora naše zemlje, obzirom da je uspostavljanje jedinstvenog ekonomskog prostora BiH „uslov bez kojeg se ne može“.

Upravo ta činjenica najviše otežava proces, pogotovu imaju li se u vidu nalazi Izvještaja o napretku BiH u 2008. godini, obzirom da je većina odgovora na pitanja koja definiraju jedinstveni ekonomski prostor (postoji li sloboda kretanja kapitala, roba i ljudi, da li je socijalna politika, poljoprivreda, transport, okolinska pitanja, intelektualna svojina, energija, porezi, zaštita potrošača, konkurencija i sl. regulisana na isti način), negativna.

SDP BiH će zbog toga ubrzati realizaciju Akcionog plana za realizaciju Odluke vijeća Evrope o principima, prioritetima i uslovima sadržanim u Evropskom partnerstvu sa

Bosnom i Hercegovinom i Akcionog plana za provođenje obaveza iz privremenog Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, realizacijom slijedećih mjera:

- 5.1 Donijećemo nove ili uskladiti postojeće propise i organizovati institucije za provedbu Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (u oblasti unutarnjeg tržišta, pružanja usluga, tekućeg plaćanja i kretanja kapitala, javnih nabavki, standardizacije, mjeriteljstva, akreditacija i ocjene usklađenosti, zaštite potrošača, uslova rada i jednakih mogućnosti, pranja novca, bankarstva, osiguranja i drugih finansijskih usluga, finansijske revizije i kontrole, zaštite investicija, industrije i trgovine, malih i srednjih preduzeća, poljoprivrede, prehrambene industrije i turizma, carina, oporezivanja, energije, komunikacija, transporta i okoliša) u predviđenim rokovima i na način predviđen ovim dokumentima i u skladu sa našim ekonomskim politikama.
- 5.2 Reorganiziraćemo Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa u Ministarstvo ekonomije i održivog razvoja, Bosne i Hercegovine
- 5.3 Donijećemo zakon o javnim korporacijama Bosne i Hercegovine i zakon o gasu, operatoru i regulatoru sistema u ovoj oblasti
- 5.4 Donijećemo okvirni zakon o privrednim društvima Bosne i Hercegovine
- 5.5 Uskladićemo organizaciju centralne banke sa Zakonom o centralnoj banci
- 5.6 Donijećemo propise o osnivanju agencije za bankarstvo Bosne i Hercegovine
- 5.7 Donijećemo zakon i uspostaviti državno tijelo za regulaciju, kontrolu i nadzor tržišta finansijskih proizvoda
- 5.8 Donijećemo zakon o oduzimanju nelegalno stečene imovine i uspostaviti državno tijelo za upravljanje ovom imovinom
- 5.9 Donijećemo zakon o državnoj imovini i uspostaviti sistem i tijelo za upravljanje državnom imovinom
- 5.10 Izmijenićemo zakon o konkurenciji (referentno tržište, dominantni položaj, koncentracija) i reorganizovati konkurencijsko vijeće (nadzor i kontrola)
- 5.11 Upostavićemo nova ili reorganizirati postojeća tijela-institucije za regulaciju, kontrolu i nadzor nad eksploatacijom i korištenjem prirodnih bogatstava i donijeti Zakon o upravljanju državnim kapitalom u privrednim društvima
- 5.12 Izmijenićemo Zakon o stečaju u smislu efikasnosti postupka i skraćivanja rokova, te načina izbora i dužnosti stečajnog upravnika

IV SAŽETAK

Socijaldemokratska partija Bosne i Hercegovine će se, svim demokratskim sredstvima, suprotstavljati desničarskim i neoliberalnim nastojanjima izgradnje „ničim obuzdanog i nereguliranog“ kapitalizma i društva etničke totalitarne „demokratije“ i siromaštva.

To ćemo postići, između ostalog, reformom ekonomskog sistema u skladu sa definiranim mjerama u ovoj oblasti sa osnovnim ciljem izgradnje socijalne države tržišne ekonomije sa značajnim privrednim subjektima u većinskom državnom vlasništvu (energetika, komunikacije, javna dobra) i izgradnjom institucija za reguliranje tržišta u uslovima miješane ekonomije čime ćemo ostvariti krajnji cilj-povećanje standarda građana.

U oblasti **privredne politike** realiziraćemo slijedeće mjere: izraditi strategiju održivog ekonomskog razvoja i industrijske politike, izgraditi sistem poticaja poljoprivrede i izvoza, te uspostaviti institucije za kontrolu uvoza, intenzivirati izgradnju infrastrukturnih objekata posebno u energetici i putnim komunikacijama, kreirati povoljniji pravni okvir za ekonomske aktivnosti, izmijeniti sistem javnih nabavki i kontrole ove oblasti, zadržati u državnom vlasništvu kompanije od strateškog značaja, restrukturirati ih učiniti efikasnijim i povećati kontrolu i nadzor nad poslovanjem, uraditi reviziju privatizacije, uspostaviti institucije za standardizaciju, mjeriteljstvo i kontrolu kvaliteta, povećati izdvajanja za naučno-istraživački rad i poticati privredna društva koja ulažu u ovu oblast i oblast obrazovanja, smanjiti neformalni sektor ekonomije.

U oblasti **monetarno-kreditne i finansijske** politike realiziraćemo slijedeće mjere: vodićemo ekspanzivnu monetarnu politiku, ali i zadržati kurs KM vezan za Euro, izjednačićemo u pogledu uslova poslovanja, državne i privatne komercijalne banke, uspostaviti agenciju za bankarstvo na nivou Zemlje, ciljeve, strategiju i politike poslovanja razvojnih banaka uskladiti sa ciljevima ekonomske politike i uspostaviti efikasniji nadzor nad upravljanjem, rukovođenjem i poslovanjem ovih banaka, uspostaviti tijelo na nivou Zemlje za regulaciju, nadzor i kontrolu tržišta finansijskih proizvoda.

U oblasti **fiskalne** politike realiziraćemo slijedeće mjere: smanjićemo stopu Poreza na dodanu vrijednost na određene robe i smanjiti visinu godišnjeg oporezivog prometa, uvešćemo fiskalne kase, izmijeniti porez na dobit, povećati neoporezivi dio i uvesti diferenciranu stopu poreza na dohodak, uvesti diferenciranu stopu poreza na prihod od imovine i na imovinu, rasteretiti privredu smanjenjem doprinosa i ukidanjem ukupnog prihoda kao osnovice za para-fiskalna davanja, ali i pooštriti sankcije za izbjegavanje

plaćanja doprinosa izjednačavanjem sa sankcijama po osnovu izbjegavanja i utaja poreza.

*U oblasti **izgradnje institucija** donijećemo potrebne propise i uspostaviti institucije i tijela za uspješno provođenje definiranih politika i mjera, a u skladu sa potrebom brzih reformi i provođenja Privremenog sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju EU.*

Realizacijom ovih mjera ostvarićemo naše ciljeve u području ekonomije: povećati konkurentnost naše privrede, izvršiti pravedniju raspodjelu nacionalnog dohotka, povećati zaposlenost, izgraditi institucije za regulaciju tržišta i time stvoriti pretpostavke za stabilan rast standarda građana.

Na taj način obezbijedićemo makroekonomsku stabilnost i razvoj zemlje i stvoriti uvjete za vođenje konzistentne ekonomske politike na duži rok.

V ZAŠTO GLASATI ZA SOCIJALDEMOKRATSKU PARTIJU BIH

- *Zato što je osnovni cilj našega političkog djelovanja, za razliku od nacionalnih stranaka, povećanje standarda građana Bosne i Hercegovine, a ne bogaćenje pojedinaca i interesnih grupa. Obezbijedićemo makroekonomsku i socijalnu stabilnost i dinamizirati razvoj konzistentnom ekonomskom politikom. Mi smo kreirali program razvoja čijim ćemo provođenjem vratiti dostojanstvo građanima. SDP BiH ima sposobne i odlučne kadrove da ovaj program dosljedno realizira.*
- *Zato što naš program jeste program izgradnje socijalne države, tržišne ekonomije sa značajnim privrednim subjektima u većinskom državnom vlasništvu i potrebnim nivoom reguliranja tržišta u uvjetima miješane ekonomije, za razliku od desničarskog etno-nacionalnog koncepta „razornog kazino-kapitalizma“ koji je svojim „kreativnim razaranjem“ doveo do moralnog sloma društva, nedopustivo visokog nivoa kriminala i korupcije, najveće nezaposlenosti u Evropi, ogromnog siromaštva i degradacije i marginalizacije građanina-pojedinca.*
- *Zato što smo kreirali model ekonomskog razvoja koji obezbeđuje i potiče poduzetničke inicijative i legalni biznis, a sistemski onemogućava nelegalan biznis i izbjegavanje obaveza prema državi, ali istovremeno štiti prirodna i nacionalna bogatstva a državne kompanije čini efikasnijima i racionalnijima i stavlja ih u funkciju efikasnog podmirivanja potreba građana i poticaja razvoja posebno privatnog sektora. Naš program posebno insistira na znanju i poticaju naučno-istraživačkog rada i stjecanju „novih“ znanja sa osnovnim ciljem razvoja i unapređenja poslovanja naših kompanija, te na sistemskom pristupu unapređenja izvoza i razvoja poljoprivrede.*
- *Zato što ćemo voditi takvu monetarnu politiku kojom ćemo obezbijediti stabilnost KM i njenog deviznog tečaja, stabilnost cijena i opću privrednu stabilnost. Politikom deviznih rezervi obezbijedićemo optimalan odnos između deviznih rezervi i troškova uvoza odnosno visine ino-duga i BDP-a. Istovremeno povećaćemo stepen regulacije, nadzora i kontrole bankarskog*

sektora i tržišta finansijskih proizvoda u cjelini i izjednačiti poziciju državnih komercijalnih banaka sa privatnim, a razvojne banke prilagoditi ostvarivanju njihovih primarnih zadataka u poticaju razvoja određenih oblasti sa jasno definiranim strategijama, politikama i ciljevima.

- *Zato što ćemo poreskom politikom obezbijediti pravičniju raspodjelu dohotka, obzirom da smo vrste i visinu poreza definirali na načelu jednakosti, koje podrazumijeva da su svi poreski obveznici jednaki pred zakonom i da oni koji imaju više treba da, preko poreza, i daju više i tako doprinesu budžetima, odnosno finansiranju javnih potreba.*
- *Zato što znamo kako izgraditi institucije potrebne za provođenje našeg programa i integraciju naše zemlje u unutarnje tržište Evropske Unije, a potom u Evropsku uniju.*
- *Zato što program Socijaldemokratske partije Bosne i Hercegovine obezbjeđuje dinamičan razvoj i ekonomski rast, povećanje zaposlenosti i smanjenje siromaštva građana, izgradnju socijalne države tržišne ekonomije i porast standarda građana.*

